

URZĘDNIK w połączeniu z PRAWNIKiem

Wychodzi
10. i 25. każdego miesiąca
Prenumerata
miejscowa i zamiejscowa
wynosi:

rocznie	5 zł. — ct.
połrocznie	2 „ 50 „
kwartalnie	1 „ 25 „
miesięcznie	— „ 45 „
Numery poszczególne	
po	25 „

Reklamacje nieopieczętwane wolne są od opłaty pocztowej.

DWUTYGODNIK

poświęcony sprawom Urzędników wszelkich zawodów.

Redakcja
i administracja
we Lwowie
ulica Teatralna liczba 9

Ogłoszenia

jednorazowe przyjmują się za opłatą 6 centów, kilkorazowe za opłatą 5 centów, od wiersza drobnym drukiem.

Treść: Przegląd miesięczny (Odrębność Galicji. — Nasze dominujące stanowisko). — Sądownictwo (Nasze stosunki adwokackie — Nasze sądownictwo.) — Praktyka sądowa [Zasady orz. Najw. Tryb. sąd. — Z prawa cyw. — Do spraw tubularnych §. 107 do 113.]. — Administracja (Suplenci u szkół średnich. — Praktyka administr. [Orz. minist. po § 102 ust. gm] — Zasady orz. władz. centraln. [Z Tryb. admin.]). — Stowarzyszenia (I. og. Stow. urz. a. w. mon. [Obrót w miesiącu czerwcu]. — Kosowskie Tow. prawnicze [43 walne zebr.]). — Wiadomości potoczne (Mianowania nauczycieli. — Minister Prażak o utworz. powsz. zakładu pensyj. i zaopatr. dla adwokatów]. — Z Krakowa [Sprawy uniwersyteckie — Książka pamiątkowa. — Statystyka uczniów uniwersytetu]. — Dyrektor kolei państw. — Wiadomości urzędowe. (Opróżnione posady. — Mianowania. — Odznaczenia). — Cd Administracji. — Ogłoszenia prywatne.
Odcinek: Statystyka konkursowa za rok 1883.

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY.

Lwów w Lipcu 1886.

Odrębność Galicji. — Nasze dominujące stanowisko.

Z powodu artykułu podanego przez „Deutsche Zeitung“, w którym dziennik ten przedstawiając przyszły program stronnictwa niemiecko-narodowego, ofiaruje Galicji odrębne stanowisko w monarchji na wzór Kroacji, powstała między dziennikami naszymi krajowymi dość żywa polemika, gdy jedne z nich ofertą stronnictwa niemiecko-narodowego i wynikający ztąd sojusz z niem wprost odrzucają, jako ofertę uczynioną przez stronnictwo należące do wrogiej nam lewicy parlamentarnej („Timeo Danaos et dona ferentes“?) i dążącą do rozbicia prawicy, inne zaś, mianowicie „Kurjer Lw.“, witają radośnie ten głos organu niemieckiego, zapewniając, że „wszystkie liberalne i demokratyczne pierwiastki naszego narodu łączą się z demokracją niemiecką sojuszem, naszymu narodowi zapewni się swobodny rozwój jego narodowości i pozwoli wszystkim złączyć się w szczerą pracę dla ogólnego postępu i w zaciętej walce z korupcją i widmem reakcji“. — Powiadają, że „historja nie powtarza się“, — a o to świeży dowód przeciwieństwa tego twierdzenia. Wszak kwestja nadania Galicji odrębności na wzór Kroacji już przed 20 laty — chociaż w innej formie — stała u nas na porządku dziennym i stała się ona wówczas powodem rozdziału kraju na dwa stronnictwa, z których jedno (Ziemiałkowskiego), t. zw. „mamelucie“, odrębność Galicji i sojusz z niem-

cami jako program swój wywiesiło, drugie (Smolki) t. zw. „federalistyczne“ godząc się na odrębność Galicji i dążąc do niej, osiągnąć ją chciało w sojuszu z innymi słowiańskimi narodami monarchji i przy zapewnieniu im także takiegoż stanowiska odrębnego, czyli przez federalistyczny ustrój monarchji. Odtąd wiele wody upłynęło, wiele czernidła drukarskiego w tej kwestji zużyto, — aż ostatecznie przygłuchły oba programy, a wypłynął program trzeci, streszczający się w dewizie: „stoimy i stać chcemy“, w którym połączyli się dawni przywódcy obu owych stronnictw, a zagrzęzła nawet wysuwana z początku, dla ugłaskania obu, zasada „autonomji krajowej“ i jej rozszerzenia. I utworzyło się t. zw. stronnictwo „autonomiczne“, biorące swą nazwę chyba jak lucus a non lucendo, które w ciągu całego czasu swego istnienia autonomji kraju ani o krok dalej nie posunęło, a natomiast nie jedną z poprzednich zdobyczy zatraciło, zaś zasady „odrębności“ a wcale już „federacji“, jako żywo się wypiera. — I cóż w obec takich stosunków powiedzieć o terażniejszym sporze dziennikarskim? — Sojusz z Niemcami liberalnymi wtenczas tylko praktyczne przyniosłoby, naszym zdaniem, rezultaty, gdyby zarazem był sojuszem lub szedł równoległe z sojuszem z liberalnymi sławianami monarchji. Wtenczas mielibyśmy odrębność Galicji równoległą z odrębnością innych narodów monarchji, wtenczas nie zachodziłaby obawa przed stuczną przewagą Niemczyzny, wtenczas widzielibyśmy także powagę i siłę państwową Monarchji, godzącej i łą-

czącej w sobie owe odrębności, zabezpieczoną — Póki te dążenia z całą siłą swą przyrodzoną się nie ujawnią, póty odrębność kraju pozostanie marzeniem, które niedoprowadzi nawet do skromnego „rozszerzenia autonomji“.

Hołdujący powyższej zasadzie „stoimy i stać chcemy“ popierają ją ciągle wskazywaniem na nasze rzekome „dominujące stanowisko“ w monarchji. W obec tego zupełnie zdaje się nam na czasie podać tutaj za „Kurjerem Lwowskim“ obraz zastępstwa kraju w centralnym zarządzie monarchji. Czytamy tamże pod powyższym tytułem:

Ciągle kazania organów stańczykowskich na temat „mądrej polityki Koła“, ciągle z ich strony wychwalanie obecnego systemu, który „o ile możliwości uwzględni słuszne żądania kraju“, również ta w ostatnim czasie zażarta obrona większości delegacyjnej w laenderbankowej prasie galicyjskiej, daje nam powód do przedstawienia małej ilustracji tego „dominującego stanowiska“.

Ażeby potrzeby jakiegokolwiek kraju były należycie uwzględniane, starać się należy przedewszystkiem o to, żeby przy centralnych władzach w stolicy państwa znajdowała się odpowiednia ilość referentów, obznajomionych z potrzebami kraju. Oto jak wygląda nasze zastępstwo w najwyższych władzach:

Rada ministrów: Prezydent 1 (Pola-ków 0), ministrowie 7 (Ziemiałkowski, Dunajewski = 2), radcy ministerjalni (0).

Departament prasowy: radca minist. (0), sekretarze minist. 2 (Blumenstock = 1).

Ministerstwo spraw wewnętrznych: szefowie sekcji 3 (0), radcy ministerjalni 9 (Lidl = 1), radcy sekcijni 8 (Konstantynowicz = 1), sekretarze ministerjalni 16 (Róza, Mosch = 2), wicesekretarze 16 (0), koncypisci 2 (0).

Przydzieleni do służby: Kieszkowski komisarz, — Ledochowski komisarz — Piniński komisarz.

Departament für Hochbauten, Strassen und Wasserbau: Izkowski starszy inżynier, Skrzyszowski inżynier.

Ministerjum wyznań i oświecenia: szefowie sekcji 1 (0), radcy ministerjalni 6 (0), radcy sek. 5 (0), sekretarze ministerjalni 9 (0), wicesekretarze 9 (Hauenschild = 1).

Przydzieleni do służby: Radca namiestnictwa z tyt. ichar. r. dworu Rittner, Lidl Oskar praktykant konceptowy (1).

Ministerstwo sprawiedliwości: szefowie sekcji 2 (0), radcy ministerjalni 7 (0), radcy sekcijni 2 (Kanne = 1), sekretarze minister. 5 (0), wicesekretarze 4 (Zawadzki = 1), koncepciści minister. 3 (Hausner = 1),

Przydzieleni do służby 0.

Najwyższy trybunał sądowy: prezydent Iszy (0), prezydent 2gi (0), prezydenci senatów 3 (Wierzbicki = 1), radcy dworu 43 (Summer, Sommer, Pełowski, Kowalski, Strański, Knendich, Dziedzicki, Madejewski = 8), sekretarze 9 (Witoszyński, Linert, Ettmayer, Danek = 4), sekretarze adjunkci 5 (Kunz = 1).

Ministerstwo skarbu: Szefowie sekcji 3 (0), radcy ministerjalni 9 (Hankiewicz = 1), radcy sekcijni 6 (0), sekretarze ministerjalni 11 (Szlachtowski, Smolin, Schenk = 3).

Przydzieleni do służby: Korytowski starszy radca skarb., Waydowicz starszy zarządca salin, Biliński konceptysta.

Urząd główny cechowniczy (Haupt-Puncirungsamt): Panocha dyrektor.

Generalna dyrekcja zarządu tytoniu: Twardowski, starszy radca skarb. i nadinspektor.

Ministerstwo handlu; Szefowie sekcji 4 (0), radcy ministerjalni 7 (0), Radcy sekcijni 7 (0), sekretarze minist. 17, extra statum 4 = 21 (0) wice sekretarze 16 (0), koncepciści minist. 16 (0), inspektorowie przemysłowi, 1 starszy 12 młodszych = 13 (Nawratil = 1).

Poczty i telegrafy: Starsi radcy bud. 2 (0), radcy bud. 2 (0), centralny inspektor 1 (0), starszy inspektor 1 (0), inspektorowie 2 (0).

Przydzieleni do służby: Gaberle, sekretarz.

Koleje:

I. Generalna inspekcja kolei austriackich: Generalny inspektor 1 (0), starsi inspektorowie 8 (Jęczmienowski = 1), inspektorowie 17 (Czerny = 1), komisarze 25 (Michałowski = 1), komisarze adjunkci 5 (0).

II. Generalna dyrekcja anstrjackich kolei państwowych ma 4 główne oddziały fachowe, które się dzielą na 10 sekcji (Abtheilungen), a niektóre z tych sekcji dzielą się na dalsze sekcje (Unterabtheilungen), na czele każdej takiej sekcji stoi albo dyrektor (Bahndirektor), albo radca (General-Direktions-Rath — Baurath), albo starszy inspektor (Ober-Inspektor) i są przydzieleni urzędnicy z różną rangą, jak inspektorowie i zastępcy inspektorów. Starszy inspektor br. Gostkowski i Deyma = 2

Ministerstwo rolnictwa: Szef sekcji 1 (0), radcy minister. 5 (0), radcy sekcijni 3 (0), sekretarze ministerjalni 7, (0) wicesekretarze 7 (Strański = 1), koncepciści 4 (0).

Lasy skarbowe: Radca ministerjalny 1 (0), starszy radca lasowy 1 (0), radca 1 (0) wice-forstmeister 1 (0), starszy leśniczy 1 (0), leśniczowie 5 (0).

Ministerstwo obrony kraj.: Szefowie sekcji 2 (0). Sześć departamentów od I do VI z różną rangą. Skwarczyński, sekretarz ministerjalny.

Minister Ziemiałkowski: Sekcyjny radca 1 (Łoś), sekretarz ministerjalny 1 (Chłędowski).

Trybunał administracyjny: Prezydent 1 (0), prezydent senatu 1 (0), radcy dworu 10 (Strański, Skulski, Budwiński = 3), sekretarze 3 (0), sekretarze adjunkci 3 (0)

Zera oznaczają Polaków i Rusinów.

Oto jest obraz naszego dominującego stanowiska w Wiedniu i to w czasie, kiedy dwaj Polacy, ministrowie zasiadają w Radzie korony.

Kiedy na początku obecnej kadencji Rady państwa, Koło polskie na „tajnych“ posiedzeniach uchwaliło nie stawiać żadnych programów politycznych i kiedy panowie z Aten natomiast wysadzili tak zwaną komisję inicjatywy celem ułożenia „Wunschzetlu“ tyczącego się „ceł, taryf i innych potrzeb kraju“ wtedy to p. Lewakowski na posiedzeniu Koła z dnia 8. października, postawił następujący wniosek:

„Szanowna komisja zastanowi się nad brakiem urzędników krajowców, na samo-

działnych wyższych stanowiskach, we wszystkich działach władz centralnych we Wiedniu, i postawi jako nagłą potrzebę kraju: podjęcie odpowiedniej akcji Koła, ażeby te braki jaknajrychlej usunięte zostały.

Uzasadnienie:

Wobec przeważającego w Kole polskiem zdania, że wdrożenie szerszej akcji parlamentarnej, o pozyskanie dla kraju samorządu prawdziwego t. j. wyposażonego odpowiednią kompetencją, egzekutywą i dostatecznymi funduszami krajowymi, dziś nie jest rzeczą wskazaną i możliwą do przeprowadzenia — że wchodząc w ten nowy okres życia konstytucyjnego. powinniśmy się ograniczyć na postawieniu poszczególnych żądań, przeważnie do podniesienia upadłych stosunków ekonomicznych kraju dążących, zaś w sprawie samorządu starać się obecnie tylko o utrwalenie i powolny rozwój tego co posiadamy, stawiając dotyczące postulata doraźnie, w poszczególnych sprawach i okresach czasu, — że przeto, dawny stosunek ścisłej zawisłości od władz centralnych we Wiedniu, pozostać ma i nadal nienaruszonym, — zachodzi uzasadniona i na doświadczeniu oparta obawa, że tak jak dotąd osiągnięte, i dalsze wskutek przyszłej akcji Koła zdobyte ustępstwa ze strony większości parlamentarnej i rządu, nie odniosą pożądanego dla kraju skutku; albowiem tak ustawy jak i rozporządzenia ministerjalne. mogą być w wykonaniu wypaczone i zwichnięte, a cel i zamiar onychże zniweczony w zastosowaniu ich do spraw krajowych — jeżeli wykonawcy tych ustaw i rozporządzeń, niechętni są ich kierunkowi, lub też nieświadomi właściwych stosunków i potrzeb krajowych;

Zważywszy, że u władz centralnych we Wiedniu, te właśnie okoliczności zachodzą, gdyż mimo obalenia centralistycznego systemu rządzenia w Austrii, wszyscy prawie wyżsi urzędnicy, przez stronnictwo centralistyczne wprowadzeni i zasodom centralistycznym otwarcie holdujący, na swoich stanowiskach przez obecny rząd pozostawieni zostali; że ci najwyższe stanowiska u władz centralnych piastujący urzędnicy, nigdy w kraju naszym nieprzebywali, stosunków krajowych i potrzeb kraju z własnego doświadczenia nie znają, a co więcej, odpowiednie sprawowanie urzędu w sprawach galicyjskich utrudnione im

Statystyka konkursowa

za rok 1883.

W 2 zeszytach II tomu urzędowych wykazów statystycznych („Oesterreichische Statistik“) w r. 1886 publikowanym, znajdujemy sprawozdanie z czynności sądów w sprawach konkursowych w r. 1883. Z tej zajmującej pod wieloma względami publikacji, wyjmemy niektóre ważniejsze szczegóły.

W ciągu r. 1883 wpłynęło do wszystkich trybunałów w Austrii ogółem 4.251 wniosków o otwarcie konkursu — a zatem więcej o 145 niż w

roku 1882. Stan spraw konkursowych w Galicji przedstawia się następująco.

Konkurs zwyczajny.

W Zachodniej Galicji: pozostało zaległych z r. 1882 konkursów 57, w 1883 przybyło 98 — razem więc było do załatwienia 155. Z tej liczby odrzucono wniosków 32, otwarto konkurs w wypadkach 34, załatwiono w inny sposób 27, pozostało niezałatwionych 62

W Wschodniej Galicji: pozostało zaległych z r. 1882 konkursów 112, przybyło w r. 1883 nowych 368, razem 480. Z tej liczby: odrzucono wniosków 153, otwarto konkurs 81,

załatwiono w inny sposób 92, pozostało niezałatwionych 154.

Konkurs kupiecki.

W Zachodniej Galicji: pozostało z r. 1882 zaległych spraw 4, w ciągu 1883 przybyło 17 — razem 21. Z tej liczby odrzucono: 2, otwarto konkurs 9, pozostało niezałatwionych 10.

W Wschodniej Galicji: pozostało z r. 1882 zaległości 1, w ciągu r. 1883 przybyło 9 — razem 10. Z tej liczby: odrzucono 2, otwarto konkurs 7, pozostał niezałatwiony 1.

Doliczywszy niezałatwione z r. 1882 zgłoszenia o otwarcie konkursu było w r. 1883 w całej Austrii ogółem do

Kraków dnia 15. Lipca 1886.

Jest brakiem znajomości języka krajowego, przeto niemożliwością bezpośredniego wglądu w przedłożenia i akta;

Zważywszy, że inne narodowości w skład monarchji austriackiej wchodzące, jak Niemcy i Czesi, mają we wszystkich ministerstwach bez wyjątku, na posadach wpływowych i pierwszorzędných, rodaków, dokładnie ze stosunkami kraju własnego obeznanych, że przeto w działalności tychże urzędników odbija się również przywiązanie do własnego kraju, jak i dokładne znawstwo stosunków i potrzeb krajowych — podczas gdy Galicja we wielu i to najważniejszych działach władz centralnych jak n. p. w ministerstwach handlu, rolnictwa i innych, nie posiada ani jednego referenta samodzielnego, krajowca na wyższym stanowisku;

Zważywszy dalej, że Galicja jako czwarta część Przedlitawji ma prawo domagać się, ażeby była w gronie wpływowych i samodzielnych referentów u władz centralnych, jeżeli nie w stosunku do obszaru kraju i wysokiej liczby ludności, to przynajmniej na równi z innymi krajami monarchji, przez krajowców reprezentowaną;

Zważywszy nareszcie, że dalsze trwanie takiego nienormalnego stanu rzeczy, nietylko ze szkodą dla kraju Galicji, ale i dla całej monarchji jest połączone —

stawiamy powyższy wniosek do gruntownego zbadania przez szan. komisję, wstawienia go pomiędzy najbardziej uzasadnione żądania kraju i przedłożenia Kołu odpowiednich środków akcji do usunięcia złego.

Wysadzono naocznie komisję, która z gorliwością wzięta się do pracy, przygotowała wkrótce obszerny i wyczerpujący referat ale pomimo to ani „Ateńczyk” Jaworski ani „wytrawny” Grocholski nie chcieli tego przedm. otu postawić na porządku dziennym posiedzeń Koła.

Dopiero na ostatniem posiedzeniu Koła przyszła sprawa ta na porządek dzienny, ale znów żadnej nie uchwalono rezolucji. Oto jest wierny obraz naszego „dominującego stanowiska“, obraz „wielkiego naszego wpływu“ na rząd centralny w Austrii —

SĄDOWNICTWO

Nasze stosunki adwokackie.

Kołomyja 11. lipca

Podczas gdy w Brzeżanach, jak się dowiadujemy, wytepieno pokątne pisarstwo (?) a

w Złoczowie solidarność adwokatów tamtejszych wzorem być może dla innych miast, to u nas w Kołomyi pokątne pisarstwo jest przez niektórych pp. adwokatów nawet podtrzymywane, a to w ten sposób iż podpisują im podania. a w razie potrzeby nawet w obec sądu nazývają ich swymi koncypientami. Ta ostatnia sztuczka atoli nie udała się tym razem znanemu pokątnemu pisarzowi Szlomie Herszowi Wiselbergowi, albowiem właśnie przed tygodniem został w skutek przedsięwziętych u niego rewizyj i zabrania wielkich stosów papierów skazany na karę 100 zlr. Nie odstrasza go to jednak ani innych pisarzy, a jest ich tutaj przynajmniej setka. od prowadzenia rzemiosła nawet jawnie, w skutek czego niektórzy adwokaci wcale żadnej nie mają klienteli i zmuszeni są cały swój zarobek tylko tym pokątnym pisarzom zawdzięczać, podpisując im za guldna podania. Nie umiemy sobie tylko wytłumaczyć, że pewien mecenas tutejszy, posiadający nawet ładną klientelę i piastujący urząd w gminie, także bardzo chętnie w podobny sposób swymi podpisami szafuje

Taki stan rzeczy nie może być oznaką solidarności adwokackiej, o której u nas wcale mowy być nie może, a to tem mniej, gdy jeden drugiemu nawet zarządy mas konkursowych odbiera. Jeden z koncypientów adwokackich, prelinowany zięc dygnitarza tutejszego, otrzymał w przeciągu krótkiego czasu aż dwie masy konkursowe, którego to szczęścia inni starsi koncypienti jeszcze nigdy nie dostąpili, a nawet niektórzy adwokaci dostąpić wcale nie mogą. Nie dziw tedy, gdy wskutek tego u nas faktorowie nawet podrożeli, tak, że od dostarczenia klientów 30 proc. od dochodów żądają, co wszystko wpływa tylko na rozwój pokątnego pisarstwa i zniszczenie materialne dla procesujących się przynosi. (Czy wys. trybunał i inne instancje nie widzą demoralizujących skutków takiego stanu rzeczy? Red)

Kur. Lwow.

Od Redakcji. Stosunki te opisane nie tylko w Kołomyji panują — wszak nie lepsze są u nas we Lwowie, tak pod względem pokątnego pisarstwa i wysługiwanju się mu niektórym adwokatów, jak też pod innymi powyżej poruszonymi względami. Czas najwyższy, by same Izby adwokackie energicznie się zajęły ściśle zbadaniem tego stanu rzeczy i usnieniem go, o ile to od nich zależy. Władze zaś sądowe niewątpliwie nie odmówią im swej pomocy. Wszak od tego w przeważnej części zależy także strzeżenie powagi i godności stanu.

załatwienia takich wniosków 5265 (87 więcej niż w r. 1882) — z czego na zwyczajny konkurs przypadło 4.715 (90%) a na kupiecki 550 (10%). Z owej ogólnej sumy: odrzucono 1027 tj. 20% (w r. 1882 przypadło na tę rubrykę 180%); otwarto konkurs 973 tj. 17% (w 1882 r. 20%); załatwiono w inny sposób 2115 tj. 40% (w 1882 r. 42%); pozostało niezalatwionych 1.150 tj. 22%.

Na 100 w r. 1883 wniesionych zgłoszeń o otwarcie konkursu przypadło: a) na zwyczajny konkurs: w Galicji 95 (więcej o 3 niż w r. 1882), w Niższej Austrii 91, w Czechach 84, w Bukowinie 89, w Voralbergu 100, w Morawie 82 (najmniej).

b) na kupiecki konkurs: w Galicji 5 (mniej o 3 niż w r. 1882).

W stosunku do ludności pojedynczych krajów, z ogółu mieszkańców Austrii, przypada: na Galicję 26.91 (najwięcej), na Niższą Austrię 10.53, na Czechy 25.11, na Bukowinę 2.58%

Natomiast wypadło:

a) o otwarcie zwyczajnego konkursu zgłoszeń: na Galicję 12.4%, na Czechy 30.4%, Niższą Austrię 50.4%, Bukowinę 16.6%, zatem w Galicji więcej o 2.8% niż w r. 1882, zresztą więcej jeszcze tylko w Niższej Austrii i Karyntji, w innych prowincjach zaś mniej.

b) o otwarcie kupieckiego konkursu

Przedłożony wykaz statystyczny c. k. ministerstwa sprawiedliwości co do działalności c. k. Sądu krajowego karnego w Krakowie jako senatu apelacyjnego w przekroczeniach za rok 1885, przedstawia przerażające cyfry co do konieczności zmienienia wyroku sędziego powiatowego względnie delegowanego — przerażające, bo świadczące, iż sędziowie na powiatach z powodu olbrzymiego przeciążenia pracą sprawy te pobieżnie traktować są zmuszeni.

I tak: na 2118 rekursów apelacyjnych, sąd apelacyjny był zmuszonym przeprowadzić aż 1616 rozpraw (po 30 dziennie na jeden dzień) i nie więcej i nie mniej tylko w 1110 wypadkach zniósł zupełnie wyrok pierwszego sędziego, a w 189 wypadkach przekazał sprawę sądowi powiatowym do ponownego przeprowadzenia.

A cóż dopiero mówić lub myśleć przynajmniej o 2 razy tak wielkiej cyfrze spraw, gdzie obwiniony wyrażając się delikatnie, nie zrozumiał jako przytrzymany w areszcie (!!!) pouczenia o prawie odwołania się — lub inny z wolnej nogi odpowiadający nie miał kilkudziesięciu centów, by uprosić pisarza pokątnego, iżby mu napisał rekurs.

Cyfry te powinny przekonać pp. prezydentów, że należy wysyłać komisje sędziowskie na powiaty, lub osobiście się pofatygować, aby niepostrzeżenie wśród natłoku stron, przysłuchać się wymiarowi sprawiedliwości w sprawach karnych nie mniej w sprawach drobiazgowych, jak to czynił ś. p. nieodżałowany prezydent Dr. Tarnawski.

zgłoszeń: w Galicji 5.2%, Czechach 86.6%, Niższej Austrii 39%, Bukowinie 1.6% — zatem w porównaniu z r. 1882: mniej w Galicji o 1%, w Czechach 6.5%, Bukowinie o 7%, i t. d.; więcej: w Niższej Austrii 9.4%, Morawie 6.4% i t. d.

Razem wypadło zgłoszeń o otwarcie zwyczajnego i kupieckiego konkursu w Galicji 11.5% (więcej o 2.3% niż w roku 1882).

Na 100 wniosków o otwarcie konkursu zwykłego:

1. Otwarto konkurs w Galicji w 18 wypadkach (o 1 więcej niż w r. 1882). Co do liczby otwartych konkursów zwykłych zajmuje Galicja 13 miejsce;

To są fakta, gdzie włosy jeżem stanąć powinny na myśl samą o justizmordach.

Ekscellencjo! p. ministże sprawiedliwości, przybądź już raz na rewizję sądownictwa w Galicji lub zarządź co za stosowne uznasz, na podstawie danych, z Twego ministerstwa zaczerpniętych cyfr.

Przeciążenie przeciążenie i jeszcze raz przeciążenie sędziów, widoczne — powiększenie powiększenie i jeszcze raz powiększenie sił sędziowskich, konieczne!

N.

Praktyka sądowa.

Zasady orzeczeń najw. Trybunału sąd.

Z prawa cywilnego.

104. [Do §§. 244 i 938 kod. cyw.] — Darowizna na rzecz małoletniego działość ważną jest także bez przyjęcia jej przez opiekę jego, chociaż obdarowany przy działaniu darowizny nie był obecnym, a na obdarowanego nałożono wzajemne obowiązki, które jednak widocznie nie dosięgają wartości rzeczy darowanej, obdarowany zaś rzecz darowaną wspólnie z dającym posiadał i używał. — (Orz. n. Tr. s. z 3. listop. 1885 r. l. 11881. — Prz. s. i a. N. 21 z r. 1886).

105. [Do §§. 340—342 k. c.] — Żądanie zakazania sąsiadowi rozbierania domu jego, póki nie da stosownego zabezpieczenia, nie jest tem usprawiedliwione, iż rozebranie domu sąsiedniego zagraża istnieniu domu żądającego takiego zakazu. Ku zasądzeniu takiego żądania nie można także powołać się na przepis §. 342 k. c., który jak się to okazuje ze związku z §§. 340, 341 k. c., li tylko w razie bezprawnego zagrożenia jednemu z praw w §. 340 k. c. wymienionych, da się zastosować, nie zaś także już wtenczas, gdy rozchodzi się tylko o narażenie jakiego interesu. Li tylko w przypuszczeniu istnienia takiego prawa, mocą którego skarżący byłby uprawnieni do domagania się przywrócenia stanu poprzedniego, zaniechania środka procesowego w §. 340 k. c. wspomnianego usprawiedliwiłoby mogło wydanie zakazu przeciw sąsiadowi żadanego. — W danym wypadku kwestja o ileby istnienie takiego prawa wymagało sprawdzenia

w drodze postępowania z §. 342 k. c., usuwa się z pod dyskusji, gdy nawet nie twierdzono iż prawo takie istnieje, a nadto rozprawa wykazuje, że skarżący ani przywrócenia stanu poprzedniego, ani też zabezpieczenia według §. 341 k. c. ocenić się mającego, nie zamierzali. Żądanie skarżących raczej ku temu jest skierowane, by uzyskać, by otrzymali zabezpieczenie szkody, którą mogliby ponieść przez demolowanie o które tutaj się rozchodzi do wynagrodzenia takiej szkody jednak pozwany według ogólnych zasad o wynagrodzeniu tylko w wypadku winy którejby się dopuścił byłby obowiązany, nie zaś wtenczas także, gdyby ani granicowych praw nie przekroczył, ani też usuwał się od dopełnienia obowiązków, jakie ciężą na nim jako bndowę prowadzącym. Ubraniem w formę warunkowego zakazu demolowania żądaniu zabezpieczenia nie mającego według §. 341 k. c. być ocenionem zbywa na prawnej podstawie — (Orz. n. Tr. s. z 2. marca 1886 r. l. 2432. — Ger. Ztg. n. 23 z r. 1886).

106. [Do §. 451 k. c.] — Sądy nie są obowiązane do przeprowadzenia zastawnego opisanie nieruchomości do księgi publ. nie wpisanej, gdy takowe z mocy umowy ustanowione dla zabezpieczenia pretensji prywatnej, ponieważ w postępowaniu niespornem nieznanem pół nadanie sądowego prawa zastawu, a według §. 450 k. c. ustawa o postępowaniu sądowym oznacza, o ile sąd nadać może prawo zastawu; zaś wkroczenie sądu nie jest tam przepisane, gdzie li tylko umowne prawo zastawu ma być ustanowione. — (Orz. n. Tr. sąd. z 7. stycznia 1886 r. l. 15255. — Prz. s. i a. N. 18 z r. 1886).

W sprawach tabularnych.

107. [Do §. 15 ust. hipot.] — Wierzyciel hipoteczny, którego pretensja cięży łącznie na obu idealnych połowach nieruchomości, może w razie przedaży jednej połowy nieruchomości domagać się wypłaty całej swej pretensji z ceny kupna. — (Orz. n. Tr. s. z 29 listop. 1885 r. l. 13356. — Prawnik cz. str. 271 z r. 1886).

108. [Do §. 17. ust. hip.] — Z ceny kupna realności egzekucyjnie sprzedanej uiszczyć należy prawne odsetki od wierzytelności hipotecznych do dnia licytacji, ponieważ według §. 17 u. hip. i analogji z §. 33. ust. konk. procentom prawnym o tyle tylko to samo z kapitałem pierwszeństwo przysłuża, o ile one do dnia licytacji zalegały, zaś nie jest prawnie uzasadnione zapatrywanie, jakoby procenta z

kapitałem stanowiły całość nierozdzieloną. — (Orz. n. Tr. s. z 29 grudnia 1885 r. l. 13910 — Prz. s. i a. n. 14 z 1886).

109. [Do §. 51 u. hip.] — Tabularne przeniesienie pretensji z zastrzeżeniem §. 51 u. hip. wykreślonej na egzekucyjnego jej nabywcę, przepisem §. 51 u. hip. nie jest wykluczone — (Orz. n. Tr. s. z d. 2 czerwca 1885 r. l. 6487. — Prawnik cz. str. 310 z r. 1886).

110. [Do ust. z 25. lipca 1871 r. n. 96 dz. pr. p.] — Ze zgłoszeniem prawa własności do nowo założonej księgi grunt nie można łączyć opozycji przeciw prawom na karcie ciężarów zapisanym, Zanotowanie opozycji przeciw ciężarowi hipot. nastąpić winno nie na karcie własności, lecz przy odnośnym ciężarze. — (Orz. n. Tr. s. z 1. grud. 1885 r. l. 22809. — Prz. s. i a. N. 21 z r. 1886).

111. [—]. Także w post. sprostowawczem strona zgłaszająca jest obowiązana, podać sądowi sposób doręczenia interesowanym, ponieważ według §. 504. gal. pr. c. i §. 6. post. spadk., tudzież §. 213 instr. sąd. każde rozporządzenie sądowe w sprawach spornych i niespornych nie tylko stronie na której prośbę wydanem zostało, lecz także stronie przeciwnej i wszystkim interesowanym należycie musi być doręczone, a do podania tych osób jak też sposobu doręczenia tymże w pierwszym rzędzie wnoszący podanie jest obowiązany. — (Orz. n. Tr. s. z 4. lut. 1886 r. l. 853. — Prz. s. i a. N. 19 z r. 1886).

112. [—]. — Gdy nieruchomość, do ks. gruntowej nowo wpisane jako dobro publiczne była wykazana a sąd wyższy sam uznał, że nie zachodzi potrzeba postępowania sprostowawczego z powodu wynikającego z notorycznych i w sposób wiarygodny popartych okoliczności przypuszczenia, że osobom trzecim żadne prawa rzeczowe do wspomnianej nieruchomości nie przysługują, — przeto po myśli 2go ustępu §u 20. nst. z 25 lipca 1871 r. n. 96 dz. pr. p. wydanie edyktu nie jest potrzebne, w obec czego także odpada także złożenie wymaganych kosztów insercyjnych. — (Orz. n. Tr. s. z 31 marca 1886 r. l. 3270. — Prz. s. i a. N. 18 z r. 1886).

113. [Do §. 1. ust. z 9. lut. 1879 r. N. 50. dz. pr. p.] — Pozew na tem się opierał, że powódce zapisano dwie izby i sklep z tem, iż spadkobierca zaraz po śmierci spadkodawcy winien zamknąć drzwi stanowiące jedyne połączenie między domem jemu przypadłym a zapisanymi ubikacjami i tym sposobem zupełnie oddzielić dom od tychże ubikacji Przedstawia-

mniej wykazują tylko Czechy i Niższa Austrja. Voralberg wykazuje 100, Dalmacja 80, Bukowina 35.

2. Odrzucono wniosek o otwarciu konkursu:

a) z powodu braku majątku: w Galicji 17, (o 2 więcej niż w r. 1882) w Niższej Austrji 13, w Czechach 21, Bukowinie 11;

b) z powodu braku potrzebnej ilości wierzycieli lub z innych przyczyn: w Galicji 12 (więcej o 5 niż w r. 1882), w Bukowinie 28, w Czechach 8, w Niższej Austrji 1).

3. Załatwiono w inny sposób: w Galicji 19 (mniej o 9 niż w r. 1882).

Na 100 wniosków o otwarciu konkursu kupieckiego:

1. Otwarto konkurs: w Galicji w 52 wypadkach (mniej o 4 niż w r. 1882, w Czechach 50, Niższej Austrji 35, Bukowinie i Dalmacji 100

Co do liczby dozwolonych konkursów kupieckich zajmuje Galicja 9te miejsce.

2. Odrzucono wniosek o otwarciu konkursu:

a) z powodu braku majątku: w Galicji 3 (mniej o 3 niż w r. 1882), w Czechach 4, w Niższej Austrji 2, w Bukowinie 0, na Szląsku 30;

b) z innych przyczyn w Galicji 10 (więcej o 2 niż w r. 1882).

3. Załatwiono w inny sposób w Galicji o.

4. Pozostało w rozprawie w Galicji 35 (więcej o 22 niż w r. 1882).

Razem do konkursu zwykłego i kupieckiego w Galicji na 100 zgłoszeń

1. Otwarto konkurs 20 (tyle co w r. 1882) —

2. Odrzucono a) z powodu braku majątku 12 (więcej o 2 niż w r. 1882);

b) z innych przyczyn 12 (więcej o 5 niż w r. 1882).

3) Załatwiono w inny sposób 18 (mniej o 9 niż w r. 1882).

4. Pozostało w rozprawie 34 (więcej o 2 niż w r. 1882)

Co do liczby ogółem otwartych

no oraz, że owe pokoje i sklep wystawiono daleko później niż dom, że legowane ubikacje osobną budowlę i jak skoro drzwi łączące zamurowano, zupełnie od domu oddzielony przedmiot stanowią, który od domu może być odpisanym i do nowej karty przeniesionym. Dla uwierzytelnienia tych twierdzeń zaofiarowano w replice dowód ze znawców. Pozwany w duplice wyraźnie przyznał jako prawdziwe wszystkie okoliczności odnoszące się do jakości ubikacyj. Nadzw. rekurs rewizyjny odrzucono, ponieważ równobrzemienne orzeczenia niższych instancji, któremi według żądania skargi zawyrokowano nie tylko żadnej nieważności lub oczywistej niesprawiedliwości nie zawierają, lecz owszem zupełnie są usprawiedliwione, jak skoro wcale nie zaprzeczono twierdzeniu, iż ubikacje odpisać się mające przedmiot odrębnie istniejący stanowią, przeto poprzednie orzeczenie znawców wcale nie jest potrzebne. — (Orz. n. Tr. z 9. lut 1886 r. l. 1221. — Spruchpraxis str. 200 z r. 1886).

ADMINISTRACJA.

Kwinkwenja suplentów.

Ustawa z dnia 8. lipca 1886 r.

(N. 121 dz. pr. p. z 27. lipca 1886 r.)

o dodatku słuźbowym suplentów (nauczycieli pomocniczych) przy utrzymywanych przez państwo szkołach średnich i seminarjach nauczycielskich.

Za zgodą obu Izb Rady państwa rozporządzam co następuje:

§ 1 Należytość substytucyjna suplentów (nauczycieli pomocniczych) którzy przy państwowych szkołach średnich, seminarjach dla nauczycieli lub nauczycielek po osiągnięciu zupełnego uzdolnienia do nauczania z obowiązkami nauczycielskimi rzeczywistego nauczyciela przez pięć lat bez przerwy i w sposób zadowalający służyli, podwyższa się o dwieście złr. — Czas słuźby przed obowiązywaniem tej ustawy już odbytej będzie wskazanym. — Gdy suplent, który część czasu swej słuźby przebył przy niepaństwowym zakładzie naukowym wspomnianego rodzaju, przyjętym zostaje do państwowego zakładu, wówczas mogą być mu wliczone lata słuźby przebyte przy zakładzie niepaństwowym. — W wypadkach na szczególnie uwzględnienie zasługujących dozwolonym jest wliczenie czasu słuźby, którą od-

nośny suplent przebył przed przerwą zaszłą bez jego winy lub przyczynienia się

§ 2. Wykonanie tej ustawy, która z początkiem roku szkolnego 1886/7 w życie wchodzi, porucza się ministrowi oświaty.

Ischl dn. 8. lipca 1886 r. Franciszek Józef wł. r. — Taaffe włr. — Gautsch włr.

Praktyka administracyjna.

Władza polityczna ma prawo, w celu wykonywania nadzoru państwowego nad gminami, żądać przedkładania sobie, aż do odwołania żądania protokołów z posiedzeń Rady gminnej.

Członek Rady gminnej Józef D. i spółnicy jego w K. wnieśli u starostwa powiat. w S. doniesienie przeciw naczelnikowi gm. Fr. H. w K. o nieprawidłowym postąpieniu tegoż na posiedzeniu Rady gm. z dnia 27. maja 1885 i prosili o przysyłanie delegata starostwa na każde posiedzenie.

Z protokołu posiedzenia zażądanego w skutek tego doniesienia, tudzież ze sprawozdania naczelnika gminy, starostwo skonstatowało, że naczelnik gm. nie chciał pełnego wniosku uczynionego poddać pod głosowanie i że nie przestrzegał utrzymania porządku, gdy w skutek niepokoju ztąd powstałego i burzliwego tłumu części członków Rady, zaraz zamknął posiedzenie.

W skutek tego starostwo rezolucją z d. 6. lipca 1885 r. l. 27696 naczelnika gminy na podstawie §. 102 ust. gm. zawezwało, by protokoły posiedzeń Rady gm. przedkładał aż do odwołania tego wezwania.

Równocześnie żądaniu Józefa D. i spółników odmówiono.

Namiestnictwo decyzją z 27. września 1885 r. l. 63504 odrzuciło rekurs naczelnika gm. przeciw powyższej rezolucji, ponieważ w §. 102 ust. gm. władzy politycznej wyraźnie zastrzeżonem jest prawo, domagania się udzielenia sobie uchwał Rady gm.

W rekursie ministerjalnym naczelnik gm. powołał się na wyraźne brzmienie § 102 ust. gm., który nie nadaje władzy politycznej prawa wydania takiego zarządzenia raz na zawsze i „aż do odwołania“, gdy przeto Rada gm. w K. pod formalną kuratelę starostwa byłaby poddana, co nie da się pogodzić z samorządem gminy; według §. 102 ust. gm. przysługujące administracji państwa prawo nadzoru i systemowania tylko od wypadku do wypadku i li tylko odno-

śnie do powziętych już uchwał Rady gm. mogłoby być zastosowaniem.

Ministerstwo spr. wewnętrzn. nie uwzględniło rekursu ministerjalnego, z powodów zaczepionej decyzji i z uwagi, że w zarządzeniu starosty, zresztą tylko czasowem, upatrywać należy stosowny i w ustawie uzasadniony środek, dopełnienia obowiązku swego z §. 102 ust. gm.

(Orzcz. c. k. ministerstwa spraw wewn. z dnia 11. stycznia 1886 r. l. 21036).

Z. f. V.

Zasady orzeczeń władz centralnych.

Orzeczenia Trybunatu administracyjnego.

62. [Do art. XIV. państw. ustawy zas. z 21. grudnia 1867 r. N. 142 dz. pr. p.] — Dziecko przez następne małżeństwo legitymowane bez względu na sprostowanie metryki zaraz do ślubnych liczyć należy. — Jeżeli takowe w czasie legitymacji nie jest jeszcze własnowolne, wówczas według ust. o swojsz. przynależność jego stosuje się według ojca. — (Orz. Tryb. adm. z 28. października 1885 r. l. 2745. — Budw. 2745).

63. [—]. — Przynależność będącą skutkiem domowego osiedlenia się w gminie, w pat. konskrypcyjnym z roku 1804 (§ 26) przewidzianą, uznaje się jako faktyczną, jeżeli tylko nie jest wykazane, że taż sama osoba później gdzie indziej nabyła prawa swojszczyzny. — (Orz. Tr. adm. z 28. paźdz. 1885 r. l. 2517. — Budw. 2746).

64. [Domniemane nabycie przynależności]. — Gmina miejska w Tr. wyraźnie przyznała, że Pu. przy spisach ludności z lat 1852, 1855 i 1856/7 wciągnięty został do list odnośnych. Dalej nie jest spornem, że Prz. po wyjściu swego, od gminy Pi. dnia 27. paźdz. 1850 r. wystawionego, na 4 lata ważnego certyfikatu swojszczyzny, jaki w czasie przybycia swego do Tr. posiadał, nie przedstawił dalszego certyfikatu swojsz., zatem od 27. paźdz. 1854 r. za certyfikatem swojsz. już zgasłym w Tr. przebywał. — Został on tedy w ciągu 4 lat od wygaśnięcia swego certyfikatu swojsz. dwa razy do spisów ludności w Tr. zapisanym. — Zastrzeżenia zaś przeciw przyjęciu jego, jak go ustawa wymaga, gmina Tr. nie uczyniła. — Pominąwszy bowiem, że nie dowiedziano, iżby w r. 1855 doręczono Pu wezwania, by przedstawił certyfikat swojsz., i że przyznanem jest, iż wezwania takiego

konkursów zwykłych i kupieckich zajmuje Galicja 14 (przedostatnie) miejsce.

Ogółem otwarto w Austrii w r. 1883 konkursów zwykłych 727 (mniej o 1 niż w r. 1882) kupieckich 246 (mniej o 17⁰/₀ niż w r. 1882)

W Galicji otwarto w r. 1883 konkursów zwykłych 115 (więcej o 29 niż w r. 1882), kupieckich 16 (mniej o 6 niż w r. 1882); razem zwykłych i kupieckich 131 (więcej o 24 niż w r. 1882).

Ukończono w r. 1883 w Galicji — Konkursów zwykłych 88 (więcej o 14 niż w r. 1882), kupieckich 21 (mniej o 4 niż w r. 1882) razem zwykłych i kupieckich 109 (więcej o 10 niż w roku 1882).

Otwarcie konkursu przypadło w r. 1883 tak samo jak w r. 1882 ogółem, na osoby fizyczne 95⁰/₀, na osoby moralne 5⁰/₀.

Na 100 osób, co do których majątku otwarto konkurs w r. 1883 przypadło w Galicji: na mężczyzn 88 (w całej Austrii od 70 — 100⁰/₀) na kobiety 12.

Z kobiet, które w r. 1883 popadły w konkurs, było tylko 9 handlujących i tylko 9 zamężnych, co do których równocześnie z nimi otwarto konkurs i co do majątku mężów. Z tych 9 zamężnych kobiet przypadło na Czechy 8.

Z dłużników, co do których majątku otwarto w r. 1883 konkurs przypadło:

a) na pierwotną produkcję ogółem 52 tj. 5⁰/₀ — mniej o 2⁰/₀ niż w r. 1882 (Galicja 5⁰/₀, Niższa Austrja 1⁰/₀, Bukowina 6⁰/₀, Czechy 3⁰/₀, Voralberg 100⁰/₀).

b) na handel i przemysł, jako protokołowani kupcy 244 t. j. 25⁰/₀ mniej o 4⁰/₀ niż w r. 1882 (Galicja 13⁰/₀, Niższa Austrja 29⁰/₀, Czechy 32⁰/₀, Bukowina 22⁰/₀);

c) na drobny handel i przemysł 562 tj. 58⁰/₀ — więcej o 4⁰/₀ niż w r. 1882 (Galicja 77⁰/₀, Niższa Austrja 61⁰/₀, Czechy 49⁰/₀, Bukowina 71⁰/₀);

d) na inne zatrudnienie 115 tj. 12⁰/₀ — więcej o 2⁰/₀ niż w r. 1882 (Galicja 5⁰/₀, Niż. Aus 9⁰/₀, Czechy 16⁰/₀, Bukow. 0).

w r. 1856 zaniechano, gmina miejska wezwania swego nie wystosowała z takim naciskiem i takim rygorem, jak go ustawa wyrazem „zniewolenie“ („Anhaltung“) i dodatkiem „lub wydalenie“ („oder Ausweisung“) jako środka przymusowego, wymaga, tak, że w razie nie dostarczenia żądanego certyfikatu swojsz., gmina, gdyby chciała zastrzedz się przeciw nabyciu przez Pu. przynależności w Tr., musiałaby była przystąpić do wydalenia onegoż. Gdy zaś ani przedstawienie nowego certyfikatu swojsz., ani też wydalenie Pu. go według aktów nie miało miejsca przeto zastrzeżenie po myśli ustawy nie nastąpiło, zaczęło też zaszło nabycie przez Pu. przynależności w Tr. po myśli §. 7. ustępu 2. ustawy. — (Orz. Tr. a. z 19. listopada 1885 roku, liczba 2623. — Budw. 2782).

65. [Do §. 10. ust. o swojsz. z 3. grudnia 1863 r.]. — Izraelicki nauczyciel religii, który na żadne systemizowane, stałe miejsce nauczyciela, lecz li tylko jako nauczyciel pomocniczy został zamianowany, i którego nie właściwa władza szkolna lecz li tylko izrael. gmina wyznaniowa ustanowiła, nie ma prawa do przyznania mu przynależności według §. 10. ust. o swojsz. z 3. grudnia 1863 r. Późniejsze ustawodawstwo wprowadziło pod względem powoływania nauczycieli religii zasadniczą zmianę w tym kierunku, że według zasadniczych postanowień o stosunku szkoły do kościoła, zawartych w ustawie z 25. maja 1868 r. §. 2., według ust. państw. o szkołach ludowych z 14. maja 1869 r. §. 5. i według ustawy o udzielaniu nauki religii w szkołach ludowych, udzielanie to poszczególnym korporacjom kościelnym i religijnym pozostawiono i że li tylko wyjątkowo nastąpić ma w tychże szkołach systemisowanie posady nauczyciela religii. — Tem zaś powoływanie takich nauczycieli religii stało się przeważnie wewnętrzną sprawą poszczególnych korporacji kościelnych i religijnych, do której nie mają zastosowania postanowienia o mianowaniu innych nauczycieli publicznych. Dla tego właśnie powoływanie takie, pod względem oddziaływania onegoż na stosunki publiczno-prawne, a w szczególności na przynależność powołanego po myśli §. 10. nst. o swojsz., nie może na równi być uważane z umieszczeniem w zawodzie nauczycielskim przez właściwą władzę szkolną (§. 50. ust. państw. o szkołach lud.) dokonaniem. — (Orz. Tr. a. z 15. paźdz. 1885 r. l. 2632. — Budw. 2726).

66. [Do prawa stowarzyszeń]. — Instytucja komisarzy rządowych przy stowarzysze

niach i towarzystwach ma swą ustawową podstawę nie w ustawach z 24. kwietnia 1874 r. N. 48 i 49 dz. pr. p., lecz w §. 22 ces. pat. z 26. listop. 1852 r. N. 253 dz. pr. p. Według tego postanowienia ustawowego jednak nie jest ona wcale ustawowo niezbędnym urządzeniem nadzoru państwowego, gdyż można ją wprowadzić „gdy uznaje się to za potrzebne“ („wenn es nothwendig erachtet wird“), a zatem według uznania władzy. W tem stanowisku komisarzy rządowych powołane wyżej ustawy nic nie zmieniły, gdy te wprawdzie ustanowionym komisarzom rządowym pewne funkcje przy zakładach tamże wymienionych przydzielają, bynajmniej zaś nie stanowią, iżby takim zakładom komisarz rządowy zawsze musiał być dodany, zatem funkcje te współdziałania w takim tylko wypadku są wymagane, gdy komisarz rządowy rzeczywiście jest ustanowionym. Działalność komisarza rządowego została jednak w §. 22 ust. z 26 list. 1852 r. także pod względem czasu jej trwania, a mianowicie przez ściśle oznaczenie jego zadania, ograniczoną. Jak skoro bowiem według §. 22 ustępu 2. pow. ust. komisarz rządowy na to jest ustanowionym, by przestrzegał „iżby stowarzyszenie nie przekraczało granic udzielonego mu zezwolenia i postanowień zatwierdzonych statutów“, jawnem jest, że, gdy stowarzyszenie już nie istnieje i swych czynności statutowych nie może już rozwijać, wraz ze stowarzyszeniem i jego celami skończyło się także ustanowienie komisarza rządowego i tegoż zadanie. (Orz. Tr. a. z 22. paźdz. 1885 r. l. 2751 — Budw. 2746).

67. [Przeniesienie siedziby parafialnej]. — Gdy budynki mieszkalne i gospodarcze przez proboszcza dotąd w gminie Dobrzaniczy używane, zupełnemu zniszczeniu uległy, i aż do wystawienia nowego budynku mieszkalnego dla proboszcza mieszkanie nając innsiano, zaskarżone orzeczenie w toku instancji orzekło, iż parafialne mieszkanie i budynki gospodarcze w Korzelicy wybudować należy, ponieważ kościół w Korzelicy jest kościołem głównym (matrix), a według ustawy przy nim powinna być siedziba proboszcza, i ponieważ w obec tego, że Korzelica liczy 1056 parafian, w Dobrzaniczy zaś liczba tychże tylko 360 dusz wynosi, nie można zatwierdzić li tylko faktycznego przeniesienia siedziby proboszcza do Dobrzaniczy gdzie li tylko filjalny kościół powyższego głównego kościoła się znajduje, zwłaszcza że parafian niemożna zniewolić, by mieli staranie o zrestaurowanie kościoła i reszty budynków filji. — Jak to władze wła-

ściwe sprawdziły, po połączeniu probostw w D. i K. kościół w tej ostatniej miejscowości istniejący miał być kościołem parafialnym i był proboszcz obowiązany tamże mieć swą siedzibę. W obec tego tedy w administracyjnym toku instancji niezaprzeczonego sprawdzenia, z aktami sprawy sprzecznem jest twierdzenie zażalenia, jakoby rozchodziło się tutaj o samowolne przeniesienie siedziby parafialnej. — Jak skoro więc rozchodzi się o wzniesienie budynków parafialnych w prawnej siedzibie parafji, a potrzeba budowy nie jest kwestjonowaną, przeto wdrożenie ku temu konkurencji w ustawie jest uzasadnione. — (Orz. Tr. adm. z 6. listop. 1885 r. l. 2771. — Budw. 2760).

68. [Do art. 18. i 24. gal. ust. kraj. z 2. maja 1873 r. N. 250 dz. u. kr.]. — Gminy muszą dostarczać materialne potrzeby dla szkół bez ograniczenia do pewnej rocznej kwoty maksymalnej. Obszar dworski w obrębie gminy położony, obowiązany jest konkurować do pokrycia tych wydatków w stosunku ustawą oznaczonym, a mianowicie ma on od kwoty konkurencyjnej, z wliczeniem jego opłaty podatkowej obliczonej, li tylko trzecią część efektywnie zapłacić. — (Orz. Tr. adm. z 3. grudnia 1885 r. l. 3151. — Budw. 2804).

69. [Do art. 11. gal. ust. kr. z 6. marca 1875 r. l. 32 dz. u. kr.]. — Czas lat dziesięciu przeznaczony dla rewizji plac nauczycielskich z uwzględnieniem zmian stanu ludności przedsiębrać się mającej należy od dnia obowiązywania ustawy z 6. marca 1875 r. Powszechne obliczenie ludności tylko ewentualnie przyjąć można za skazówką przy oznaczeniu liczby ludności w chwili rewizji, nie można zaś przyjąć go za dyrektywę dla takowej. (Orz. Tr. adm. z 3go grndnia 1885 roku, l. 3125. — Budw. 2803).

70. [Szkoły z konieczności]. — Gdzie stosunki miejscowe czasowo lnb stale utrudniają przystęp do szkoły władze szkolne mają prawo, zaprowadzić nankę dochodząco udzielaną (ex-currendo). Zarzut zażalenia, że urządzenie takiej szkoły z konieczności (Nothschule) pociągnie za sobą zmniejszenie sił nauczycielskich w szkole głównej, upada w obec tego, że ewentualność taka byłaby skutkiem ustawowego postanowienia §. 2. ustawy o szkołach ludowych w takim wypadku zupełnie prawnie zastosowanego, a zatem nie zdołałaby uzasadnić zarzutu, jakoby zaskarżone orzeczenie było przeciwnem ustawie. — (Orz. Tr. adm. z 10. paźdz. 1885 r. l. 2613. — Budw. 2723).

71. [Do §§. 5 i 7. noweli przemysłowej]. — Według brzmienia §. 6. nst. z 15

Na 100 otwartych konkursów w całym państwie, w stosunku do ludności przypadło w Galicji licząc 26.91% ludności całej Austrii — zwykłych konkursów 15.80% (więcej o 4.10% niż w r. 1882), kupieckich konkursów 6.50% niż w r. 1882), zwykłych i kupieckich konkursów razem 13.50% (więcej o 3.00% niż w r. 1882).

Mianowicie przypadł jeden otwarty zwykły konkurs: w Galicji na 51.816, w całej Austrii na 30.460; jeden kupiecki konkurs: w Galicji na 372.432, w całej Austrii na 90.017; jeden zwykły i kupiecki konkurs razem: w Galicji na 45.868, w całej Austrii na 22.858 ludn. według — obliczenia ludn. z r. 1880.

Jedno zgłoszenie o otwarciu konkursu przypadło — przy zwykłym konkursie: w Galicji na 26.484, w całej Austrii 15.136; przy kupieckim konkursie: w Galicji na 350.524, w całej Austrii 83.249; przy zwykłym i kupieckim konkursie razem: w Galicji na 24.624, w całej Austrii na 12.808 ludn.

Aktywa i wwentowane wyniosły: W okręgu apel. Krakowskim: w zwykłym konkursie 135.490 złr. w kupieckim konkursie 235.694 złr., razem 271.184 złr. w. a.

W okręgu apel. Lwowskim (wraz z Bukowiną): w konkursie zwykłym 563.158 złr. w kupieckim 706.714 złr. razem 1,269.872 złr. w. a.

W okręgu apel. Wiedeńskim: w konk. zwykłym 1,608.932 złr w k. kupieckim 5,207.693 złr. razem 6,816.925 złr. W Czechach: w k. zwykłym 775.543 złr. w k. kupieckim 2,028.986 złr., razem 2,804.529 złr. w. a

Suma wierzytelności

W okręgu apel. Krakowskim:

	zgłoszonych	uznanych
w k. zwykłym	127.384 zł.	110.350 zł.
w k. kupieckim	87.686 „	74.910 „
razem	215.070 zł.	185.260 zł.

W okręgu apel. Lwowskim:

w k. zwykłym	918.502 zł.	786.363 zł.
w k. kupiec.	1,096.008 „	977.839 „
razem	2,014.510 zł.	1,764.202 zł.

listop. 1867 r. N. 131 dz. pr. p. alin. 4. przez wpływ czasu li tylko te szkodliwe skutki zasądzenia karno sądowego gasną, które z orzeczeniem karnosądowym „w moc przepisów ustawowych są połączone“ przeto jako skutek ustawowy ipso facto zachodzący się przedstawiają Otóż § 5. now. przem. wcale nie stanowi, że zasądzenie karnosądowe z ustawy powód wyłączenia od objęcia przemysłu stanowi; przeciwnie, poprzednie postanowienie ustawy przem. z 20. grudnia 1859 r. N 227 dz. pr. p. jest w §. 7. now. przem. wprost zmienione, że mianowicie zależy to od uznania władzy przem., czy chce czy też nie chce wyłączyć od objęcia przemysłowości takie osoby, które za czynności karne w §. 5. now. prz. wymienione skazane zostały § 5. now. prz. nie powiada już, że takie osoby mają być wyłączone, lecz stanowi tylko, że one mogą być wyłączone. Przyjąć należy, że zmiana ta nastąpiła właśnie ze względu na ustawę z 15. listop. 1867 r., by przeto organom przemysłowym nadać dalej sięgającą władzę dyskrecjonalną. — (Orz Tr. adm. z 4. listop. 1885 roku, l. 2833. — Budw. 2755).

STOWARZYSZENIA.

Pierwsze ogólne Stowarzyszenie urzędników austr. węg. monarchii w Wiedniu.

Ilość weszłych w miesiącu czerwcu r. b. nowych wniosków asekuracyjnych wynosiła 585 pozycyjn na 634.050 złr. kap. i 4100 złr. rent. — Wydano w tym miesiącu 445 polic. na 450.700 złr. kup. i 400 złr. rent. — Ogólny stan ubezpieczeń w Stowarzyszeniu wynosił z końcem czerwca 48.409 ważnych polic na 47.105.270 złr. kap. i 225.012 złr. rent. — W skutek zaślanych wypadków śmierci zgasiło w bieżącym roku 317 umów, z których 303.300 złr., a od początku działalności Stowarzyszenia w ogóle 5.950.707 złr do wypłaty zapadło. — Dochód z premij wynosił w czerwcu 93.377 złr 63 cent.

Towarzystwo prawnicze w Kosowie

Dnia 17. lipca 1886 r. godzinie 4tej po południu odbyło się w lokalnościach c. k. Sądu w Kosowie czterdzieste czwarte zwyczajne walne zebranie kosowskiego Towarzystwa prawniczego. Na porządku dziennym: 1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia; 2. sprawozdanie z dziennika ustaw państwa za czas od 1. czerwca do 15 lipca 1886,

sprawozdawca p. Dr. Wilkowski; 3. sprawozdanie z dziennika ustaw krajowych za czas od 1. kwietnia do 15. lipca, sprawozdawca p. Górski; 4. sprawozdanie z dziennika rozporządzeń ministerstwa sprawiedliwości za czas od 1. czerwca do 15. lipca 1886, sprawozdawca p. Kohmann; 5. sprawozdanie z ogłoszonych przez c. k. ministerstwo orzeczeń najwyższego trybunału sądowego Nr. 63, 69, 75, 80, 81, z roku 1885, sprawozdawca p. Stokłoskiński; 6. sprawozdanie z ogłoszonych przez c. k. ministerstwo orzeczeń trybunału kasacyjnego Nr. 57, 58, 64, 65, 66, 67, 68. z r. 1885, sprawozdawca p. Darundiak; 7. dalszy ciąg dyskusji nad kwestjami prawnymi, postawionymi na porządku dziennym posiedzenia z 19. czerwca b. r. sprawozdawcy pp. Roszkiewicz i Kohmann; 8. wnioski członków.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Mianowania nauczycielskie *Wiener Ztg.* ogłasza nadanie 27 posad nauczycielskich profesorom i nauczycielom szkół średnich, a między temi obsadzono trzy posady dla Galicji a to: nauczyciel gimn. w Sanoku Franciszek Majchrowicz otrzymał posadę przy gimnazjum w Stanisławowie, profesor w szkole średniej w Stryju Antoni Sokołowski otrzymał posadę w szkole realnej we Lwowie, a profesor gimnazjalny w Drohobyczu Emeryk Turczyński otrzymał posadę w gimn. w Kołomyi. Następnie ogłasza *Wiener Ztg.* 55 nominacyj suplentów nauczycielami rzeczywistymi, a między tymi jest ośmiu suplentów galicyjskich, a mianowicie zamianowani zostali nauczycielami suplenci: Stanisław Fox suplent religii z gimn. niższego w Bochni, dla tej szkoły, Karol Kobierski z IV. gimnazjum we Lwowie dla gimnazjum w Drohobyczu, Piotr Ogonowski z akademickiego gimn. we Lwowie, dla tej szkoły, Józef Słotwiński z gimn. w Stanisławowie i Seweryn Sokalski z gimn. w Kołomyi dla gimn. w Sanoku, Jan Strojek z III. gimn. w Krakowie dla gimn. w Sanoku, Ludomir Sykutowski z gimn. w Tarnowie dla gimn. w Drohobyczu, Stanisław Zaremba z gimn. Franciszka Józefa we Lwowie dla gimn. w Nowym Sączu i dr. Wojciech Zipper, docent prywatny w szkole politechnicznej we Lwowie, z gimn. Franciszka Józefa we Lwowie do gimnazjum w Jasle.

Nominacje te stanowią jedną część zarządzeń, zmierzających do polepszenia bytu suplentów, a szczególnie do umożliwienia starszym i zasłużonym suplentom rychlejszego u-

zyskania rzeczywistych posad nauczycielskich. Dowiadujemy się, iż w sierpniu, lub z początkiem września b. r. zostanie znowu znacznie-sza liczba (około 50) posad nauczycielskich w szkołach średnich obsadzoną, a mianowicie obsadzone zostaną te posady, które zajmą profesorowie pełniący funkcje inspektorów okręgowych Tak więc mniej więcej 100 suplentów uzyska posady nauczycielskie.

Minister Prażak wystosował do niższej austriackiej Izby adwokackiej odezwę, w której porusza kwestję utworzenia powszechnego zakładu pensyjnego i zaopatrzenia dla adwokatów. Przykre stosunki adwokatów wywołały w ostatnich czasach uchwałę Izby adwokackiej, ażeby nakładane na adwokatów i koncypjentów w drodze dyscyplinarnej grzywny nie szły do funduszu ubogich, lecz tylko obracane zostały na specjalne cele zawodu adwokackiego.

P. Prażak powiada w tej odezwie, że zgodzi się na to tylko wówczas, jeżeli wejdzie w życie zakład pensyjny i zaopatrzenia dla adwokatów. Z sprawozdań niektórych austriackich Izb adwokackich wynika, że porozumiewają się one pomiędzy sobą w sprawie utworzenia takiego zakładu, a minister wyraża nadzieję, że usiłowania te wkrótce uwieńczone zostaną pożądanym skutkiem i przyrzeka swoje poparcie. (W Lwowskiej Izbie adw. kwestja ta dawno już była kilkakrotnie poruszona; smutna rzecz, że mimo to nie doznała ona rzeczywistnienia, wskutek apatji i braku solidarności, jakie i pod tym względem u nas niestety panują. *Red.*)

Z Krakowa. (Sprawy uniwersyteckie) Senat akademicki tutejszego uniwersytetu wybrał komitet, który z powodu uroczystości otwarcia nowego gmachu uniwersyteckiego, mającej się odbyć w roku przyszłym, zajmie się wydaniem książki pamiątkowej, która oprócz krótkiego życiorysu profesorów i docentów tego uniwersytetu, obejmje wykaz wszystkich prac ich naukowych. Zarazem uchwalił senat akademicki powrócić do dawnego zwyczaju, według którego następujący rektor z rozpoczynającym się rokiem szkolnym na posiedzeniu publicznym zdawał sprawę z całorocznej czynności członków uniwersytetu.

Profesor Rostafiński podaje w *Kraju* następującą statystykę uczniów uniwersytetu Jagiellońskiego w zimowym półroczu 1885/6: „Ogółem było wówczas zapisanych 1060 słuchaczy, z których 946 zwyczajnych. Z tych uczęszczało na teologię 65, na prawo 453, na medycynę 361, a na filozofię (wydzia-

W okręgu apel. Wiedeńskim:

	zgłoszonych	uznanych
w k. zwyk.	2,242.083 zł.	2,059.366 zł.
w k. kupc.	11,111.804 „	8,829.628 „
razem	13,353.887 zł.	10,888.994 zł.

W Czechach:

w k. zwykłym	1,121.651 zł	953.715 zł
w k. kupiec.	3,361.952 „	2,720.192 „
razem	4,483.603 zł.	3,673.907 zł.

Wierzyciele masy otrzymali:

	k. zw.	k. kup.	razem
Kraków	7.236 zł.	2.393 zł.	9.629 zł.
Lwów	62.943 „	65.481 „	128.424 „
Wiedeń	130.072 „	656.791 „	786.863 „
Czechy	129.050 „	385.769 „	514.819 „

Koszta konkursu wynosiły:

K r a k ó w :	k. zwykły	k. kup.	razem
a) zarz. mas.	5.612 zł.	1.777 zł.	7.389 zł.
b) inwent.	1.278 „	688 „	1.966 „
c) realizow. m.	2.782 „	544 „	3.326 „
Suma	9.672 zł.	3.009 zł.	12.681 zł.

L ó w :	k. zwykły	k. kup.	razem
ad a)	25.244 zł.	17.623 zł.	42.867 zł.
ad b)	6.035 „	8.354 „	14.389 „
ad c)	31.912 „	22.484 „	54.396 „
Suma	63.191 zł.	48.461 zł.	111.652 zł.

W i e d e Ń :	k. zwyk.	k. kupiecki	razem
ad a)	61.210 zł.	188.148 zł.	249.358 zł.
ad b)	13.668 „	34.585 „	48.253 „
ad c)	19.291 „	104.651 „	123.942 „
Suma	94.169 zł.	327.384 zł.	421.553 zł.

C z e c h y :	k. zwykły	k. kupiecki	razem
ad a)	47.901 zł.	43.156 zł.	91.057 zł.
ad b)	4.202 „	7.160 „	11.362 „
ad c)	20.867 „	24.076 „	44.943 „
Suma	72.970 zł.	74.392 zł.	147.362 zł.

W. T.

ły: mate-matyczno-przyrodniczy i historyczno-filologiczny innych uniwersytetów) tylko 67. W tej liczbie było żydów 129, stanowiących zatem 13 6 proc., z czego przypadło na prawo i medycynę po 16 proc., na filozofię 0.14 pr. Wśród tej młodzieży było 6 synów właścicieli ziemskich i 6 synów dzierżawców. Z pozostałej liczby 817 chrześcijan można było oznaczyć stosunki majątkowe tylko 627, bo w razie śmierci ojca, księga wpisowa podaje tylko nazwisko i stan opiekuna, z czego żadnych wniosków co do słuchacza wyprowadzać nie można.

Z pośród owych 627 było synów:

	Na teol.	Prawie.	Med.	Fil.
1. Włościan	37	36	15	19
2. Małomieszczan	6	30	12	9
3. Rękodzielników	8	22	15	3
4. Drobnych urzęd. 6	61	56	11	
5. Mieszczan	—	6	12	2
6. Niezależnych	2	27	61	2
7. Wyż. urzędników	—	59	39	5
8. Właśc. ziemskich	2	38	19	7
Razem dało się oznacz.	61	279	229	58

Dyrektorem kolei Państwowej w Pradze został p. W. Wojciechowski.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

(Z urzęd. „Gaz. Lw.” po dzień 20. Lipca 1886 r.)

Opróżnione posady: Sekretarza Rady powiatowej. Podania do Wydziału Rady powiatowej w Nowymtargu do 31 lipca r. b (65).

Mianowania: Komisarz powiatowy Karol Hołyński komisarzem policji przy Dyrekcji policji we Lwowie. — Profesor uniwersytetu w Warszawie dr. Józef Kasznica zwyczajnym profesorem prawa kanonicznego w uniwersytecie lwowskim. — Adjunkt Tabuli krajowej we Lwowie Aleksander Harasimowicz dyrektorem ksiąg gruntowych przy ek. sądzie obwodowym w Kolumni.

Odznaczenia: Marcin Chorzewski sędzia powiatowy w Stryju krzyż kawalerski orderu Franciszka Józefa, a kancelista tegoż sądu powiat. w Stryju Józef Biskup złoty krzyż zasługi

Od Administracji.

Z poprzednim numerem rozpoczynamy drugie półrocze tegorocznego wydawnictwa. Prosimy tedy o uprzejme rychłe nadesłanie zalegających jeszcze bieżących należności prenumeracyjnych, jak też zaległości z poprzednich kwartałów, które z końcem półrocza P. T. Zalegającym szczegółowo wykazaliśmy.

Kandydat adwokacki

Dr. praw

z odbytą praktyką sądową i 5letnią legalną praktyką adwokacką poszukuje posady. Blizszej wiadomości udzieli Redakcja „Urzęd. i Prawnika“.

DZIEŁA

prof. Dra Leonarda Piętaka:

Prawo spadkowe rzymskie tom I. w cenie 5 złr.
O Towarzystwach zarob. i gospodarczych, 2 złr.
O giełdzie i czynnościach giełdowych, 1 złr. 20 ct.
O istotnych znamionach czynności kredytowych i ich nieważności według ustawy lipcowej z r. 1877, 80 ct.

nabyć można u autora (Lwów, Pańska 16 z przesyłką franko, tudzież w księgarni Seyfartha i Czajkowskiego we Lwowie i innych księgarniach krajowych.

Nakładem księgarni

J. A. Pelara (H. Czerny) w Rzeszowie

wyszło dzieło pod tytułem:

PODRĘCZNIK

Do Ustawy i Instrukcji Hipotecznej

ułożył

Alojzy Niemetz.

Wydanie drugie znacznie powiększone.

Cena egzemplarza 1 złr. 20 cent.,

z przesyłką poczt. 1 złr. 30 cent.

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Oryginalne

Singera maszyny

do szycia

na spłatę ratami

G. Neidlinger

Lwów ul. Kopernika 1. 2.

Dr. Leon Geller

wydawca i redaktor czasopisma:

„Oesterr. Centralblatt für die juristische Praxis“,

Adwokat nadworny i sąd.,

utrzymuje swe biuro w Wiedniu,

Śródmieście I. Renngasse 13.

W Redakcji

„URZĘDNIKA I PRAWNIKA“

są następujące własne nakłady do nabycia:

Dr. Józef B. Oczapowski: O podatkiwanie cudzoziemców w dopełnieniu i rozwinięciu §. 266 II. tomu Umiejętności skarbowej Raula. 1871 — cena 25 ct.

Tenże: Zakres i osnowa prawa politycznego czyli państwowego 1873 — cena 10 ct.

Józef Louis Wawel: Dawne prawo wekslowe polskie. 1872 — cena 25 ct.

Tenże: O prawem znaczeniu podpisów na wekslu. 1874 — cena 25 ct.

Tenże: O prawie rybołówstwa w Galicji 1879 — cena 25 ct.

Dr. J. Kleczyński: Okoliczności obciążające i łagodzące w obec sądów przysięgłych (Objaśnienie §. 322 postępowania karnego). 1874 — cena 25 ct.

Dr. E. Reben. O postępowaniu dowodowym w postępowaniu w sprawach drobiażkowych. 1873 — cena 25 ct.

Dr. Ignacy Czernyński: Referat o Towarzystwach kredytowych przedstawiony „Wicowi miejskiemu“ we Lwowie d. 15. i 16. sierpnia 1874 r. — cena 20 c.

Władysław Herold: Wpływ art. 14. 15. 16. ustawy zasadniczej państwa z dnia 21. grudnia 1867 r. Nr. 142. tudzież ustępu II. i VII. ustawy wyznaniowej z dnia 25 maja 1868 r. Nr. 49. Dz. u. p. na prawo publiczne, a względnie ustawę karną, tudzież na prawo prywatne, a w szczególności na ustawę małżeńską. 1875 — cena 25 ct.

Dr. Witold Załęski: O filozofii krytycznej Kanta w zastosowaniu do nauki prawa 1875 — cena 25 ct.

Dr. Antoni J. Dziędzielewicz: Ustawa z dnia 8. marca 1876 r. l. 2. dz. ust. państw. o należnościach stemplowych i bezpośrednich, tudzież Rozporządzenie minist. skarbu z d. 31. marca 1875 r. l. 54 dotyczące wykonania tej ustawy. 1876 — cena 25 ct.

Tenże: Uszkodzenia osób na austriackich kolejach żelaznych. 1882 r. — cena 50 ct.

Dr. Iheringa: Walka o prawo; przełożył s p. A. Matakiewicz. 1875 — cena 35 ct

Tegoż: Znaczenie prawa rzymskiego dla świata nowożytnego; przełożył Dr. R. Fried. 1877 — cena 20 ct.

Tegoż: O tryngielcie; przełożył Dr. Wincenty Tarłowski. 1883 — cena 30 ct.

Dr. Stanisław Madejski: O zubożeniu włościan w Galicji (De lege ferenda) 1877 — cena 25 ct.

Dr. Józef Rosenblatt: Kara uwięzienia i zakłady karne (wykład habilitacyjny). 1877 — cena 25 ct.

Dr. Gustaw Roszkowski: O znaczeniu encyklopedji i metodologii nauk prawnych. 1881 — cena 25 ct.

Dr. Julian Morelowski: Austrjackie prawo wojskowe 1885 r. — cena 50 ct.

Dr. Włodzim. Demetrykiewicz: Opieka prawna w Austrii dla zabytków sztuki i pomników historycznych. Ze szczególnem uwzględnieniem stosunków galicyjskich 1885 r. — cena 25 ct.

KOLPORTERÓW

poszukuje się.

Oferty pod znakiem „KOLPORTER“ przyjmuje Ekspedycja ogłoszeń Henryka Schalek w Wiedniu.